

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Átvételek jogszerűségének kérdése

Ügyszám: SZJSZT 5/2004

A T. Testület mint megbízó szakmai véleményt kért a hozzá benyújtott bejelentésben foglalt szakmai indoklások helytálló voltáról.

A megkereséshez csatolt, az Etikai Bizottsághoz intézett beadvány szerint P. G. ... c. tankönyvből Sz. A. ... c. tankönyvébe vett át részleteket, a forrás és a szerző megjelölése nélkül, saját műve részeként. P. G.-U.né P. R. ... c. tankönyvből pedig kották kerültek át S.ó E. ... c. tankönyvébe. A beadvány szerint az eredeti szerző és a forrás megjelölésének szándékos elmulasztása etikátlan és jogsértő is.

Az eljáró tanács szakvéleménye:

Előjáróban az eljáró tanács megállapítja, hogy az 1999. évi LXXVI. törvény (szerzői jogi törvény, Sztj) 1. § (1) és (3) bekezdése értelmében a szerzői jogi védelem az irodalmi alkotásokat egyéni, eredeti jellegük alapján illeti meg. Az egyéni eredeti jelleg műfajták és a művek tartalma szerint változó lehet, a mű „funkciója” az egyedi jelleg érvényesülését jelentős mértékben meghatározza. Az ismeretterjesztő jellegű, a tanítás céljával alkotott műveknél a kötelezően átadandó ismeretanyag az egyéni, eredeti jelleg kifejeződésének terét jelentős mértékben beszűkíti ugyan, de ugyanazon ismeret átadásának céljából alkotott két, egymástól független alkotó által létrehozott mű mégsem lesz egyforma. Ezekben a területeken az egyéni, eredeti jelleg megállapíthatóságának minimálisan az a feltétele, hogy a mű ne legyen más mű szolgai másolata (A szerzői jogi törvény magyarázata, KJK-Kerszöv kiadvány 1999. 26. old.)

A szakvéleményt kérő szervezet eredetben csatolta az egyező részeket feltüntető kiadványokat. Ezekből megállapítható, hogy:

Sz. A. kiadványánál az egyező szövegrészek jellege olyan, amelyből indokoltan lehet arra következtetni, hogy az egyező szövegrészek az előjáróban hivatkozott korábbi kiadványból származnak. Így például: különösen a dzsessz és az egyházi zene (mise elemei) ismertetésénél fedezhető fel szövegegyezés: ugyanazon téma ugyanazon jellegzetes megfogalmazásban található mindkét kiadványban.

Ilyen pl.: „a népdalszerű blues különös, csúszkáló hangokból álló zene...”, vagy az Agnus Dei „az előbbi tételeknél is nagyobb erejű könyörgő imádság, amely egyetemes békeóhajtással zárul”. A becsatolt szemelvényekből az is látható, hogy Sz. A. művében (pl. Reneszánsz, egyházi zene c. fejezetekben) a fejezetvégi irodalomjegyzékből kimaradt P. G. munkájának említése, pedig a fejezet szövege tartalmaz azonosságokat (így pl. „Páratlan szépségű egyházi és világi kórusművek születtek...”)

Az átvételek nem tekinthetők az Sztj. 34. § (1) bekezdése szerinti idézésnek, mert hiányzik a forrás és az ott megjelölt szerző megjelölése. Az átvett részek az átvevő mű szerzőjének saját alkotásaként jelennek meg.

Ezen túlmenően azonban rámutat az eljáró tanács a következőkre:

Alapvető szabály a szerzői jogban, hogy a szabad felhasználás egyébként is csak annyiban megengedett, amennyiben – többek között – az megfelel a tisztesség követelményeinek és nem irányul a szabad felhasználás rendeltetésével össze nem férő célra. Alapvető szabály továbbá, hogy a szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezéseket nem lehet kiterjesztően alkalmazni (Szjt. 33. § (2) és (3) bek.).

A kifejtettek figyelembevételével a sérelmezett kiadvány az idézett jogszabályi rendelkezéseknek nem felel meg.

A kottákat tartalmazó P. G.-U.né P. R. féle kiadvány és S. E. kiadványa egyaránt jelentős részében védelem alatt nem álló (köztulajdonban lévő, ill. folklór) művek kottáit tartalmazza. A kotta a zene olvasására, megismerésére és előadására szolgál, amely a legkritikább esetben lehet mint grafikai alkotás a szerzői jogvédelem tárgya. Jelen esetben a P. G.-U.né P. R. féle kiadvány kottaképeit szkennel (mintavételező készülék) segítségével emelte át S. E. a maga kiadványába, amely az eljáró tanács megítélése szerint nem szerzői jogi, hanem etikai és piaci vonatkozásban kifogásolható.

A felmerült kérdések etikai részében az eljáró tanács nem hivatott állást foglalni.

Budapest, 2004. április 8.

Dr. Lindner Gyula
a tanács elnöke

Marácziné dr. Mann Judit
a tanács előadó tagja

Mandel Róbert
a tanács szavazó tagja